

Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi 4, İstanbul 2001,

UYUŞTURUCU VE GENÇLİK

*Osman SEZGİN**

* Yard. Doç. Dr., Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü.

ÖZET

Dünyayı saran en büyük tehlike uyuşturucudur. Günümüzde özellikle siyasî, sosyal, iktisadî ve eğitimsel yönleri ile gençliğin uyuşturucuya bağımlı olmasını temine çalışan güçler vardır. Halbuki gençlik, millet ve devletin geleceğidir. Gençliğini uyuşturucu gibi kötü alışkanlıklardan koruyan ve iyi eğiten milletlerin geleceklerine daha güvenle bakabilecekleri bilinen bir gerçektir.

Bu makalede çeşitli kurumların yapmış oldukları anketler, gençlerin uyuşturucuya başlama yaşı ve gençliği uyuşturucu alışkanlığına götüren sebepler açısından değerlendirmeye tabi tutarak meselenin ehemmiyeti ortaya konmaya çalışılmıştır. Gençler arasında yaygın olan uyuşturucu maddeler sınıflandırılıp ayrı ayrı tanıtılmış ve vücut üzerindeki etkileri de anlatılarak teşhisi hususunda ipuçları verilmiştir. Gençleri zararlı alışkanlıklardan koruyabilmek veya kurtarabilmek için başta aile olmak üzere Millî Eğitim Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı vb. gibi kurumlara düşen önemli görevlere dikkat çekilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Aile, Bağımlı, Gençlik, İdeal, İrade, Uyuşturucu.

Gençlik

Bir milletin istikbali (geleceği) ve istiklali (bağımsızlığı) sosyolojik açıdan gençliğinin iyi eğitilmesine bağlıdır demek yanlış olmasa gerek. Zira gençlik geleceğin kadrosu demektir ve gelecek gençlikle şekillenecektir. Gençlik bugün yaşayan ve fakat gelecekte hakim olacak potansiyel güçtür. Bir başka ifade ile sosyolojik açıdan gençlik, millet ve devlet adına hazine demektir. Gençlik toplumun lokomotifidir. Öte yandan, genci; nesiller arası çatışmayı yaşayan ve dolayısıyla söz

konusu çatışma asgariye indirilse bile bu çatışmanın baskısını üzerinde hisseden şahıstır, cümlesiyle de tarif edebiliriz.

Gençlik; bulûğa erme sebebiyle, biyolojik ve psikolojik bakımdan çocukluğun sonu ile, sosyolojik açıdan toplumda sorumluluk alma dönemi olan on iki-yirmi dört yaş grubudur, şeklinde sınırları belirlenebilir. Bu dönemin sosyolojik açıdan en önemli meselesi yukarıda toplumda sorumluluk alma diye tarif ettiğimiz sosyalleşme sürecidir. Yani gencin içinde yaşadığı toplumun üyesi olarak o toplumda yer ve rol almak için çaba harcamasıdır. Bu gayrette gençlik çağına has psikolojik durum etkili olabileceği gibi, sosyalleşme vetiresi içinde ortaya çıkan engel ve güçlükler de gencin psikolojik durumunu etkiler.

Gencin içinde doğup yaşadığı ve büyüüp geliştiği toplumun bir üyesi durumuna gelmesine yani toplum içinde belli bir yer alıp bir rol üstlenmesine sosyalleşme (toplumsallaşma) denir. Bu süre içinde genç, içinde doğup büyüdüğü toplumun dilini, dinî inançlarını, örf ve âdetlerini, kültürünü, değer hükümlerini, ortak gayelerini öğrenir ve benimser.

Bebeklik çağından başlayıp çocukluk çağında devam eden sosyalleşme, gençlik çağında da hızlı bir gelişme gösterir. Genç, toplum içinde kendini aramaya, şahsiyet sınırlarını belirlemeye çalışır. Kim olduğunu, ne olacağını, nelere değer verip bağlanacağını, gayesinin ne olması gerektiğini, toplumdaki yerinin neresi olduğunu bulmaya çalışır.

Genç, bir tarafta içinde bulunduğu devrenin gereği fizyolojik değişiklikleri yaşayıp algılamanın yanı sıra, psikolojik açıdan kendi varlığını ispat etme gayreti içerisinde. Bunun neticesi olarak büyüklerine karşı gelmek, bilgiçlik taslamak, problemlere radikal çözümler bulma cesaretini göstermek vb., gencin psikolojik özelliklerinden bir kaçısı olarak sıralanabilir. Bu hususu biraz daha açacak olursak; gençlik çağının başlangıcında hızla oluşan bedeni değişme ve gelişme sonraları yavaşlar ve durur. Bunu psikolojik ve sosyolojik değişme takip eder. Önce bedeni değişimin doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak meydana getirdiği psikolojik değişimler görülür. Mutlu, uysal, dengeli çocuğun yerini kaygılı, tedirgin, uyumsuz genç alır. Duyguları

çabuk değişir. Coşukları ölçsüz ve sınırsızdır. Kısacası, gençlik çağının başlangıcı psikolojik bakımdan duyguların hakim, düşünce ve davranışların değişken ve mütenakız olduğu bir geçiş dönemidir. Bu dönem kimi gençte hafif, kimisinde ise gürültülü geçer.

Yukarıda psikolojik ve sosyolojik açıdan anlatılan problemlerine rağmen gençlik öyle bir güç ve kuvvettir ki iyi eğitildiği ve geleceğe göre yetiştirildiği zaman alternatifsiz bir üstünlük vasıtası olarak kabul edilebilir. Aksi takdirde başka bir musibete gerek kalmayacak kadar gelişmenin, sosyal, iktisadî ve siyasî terakkînin önündeki engeldir demek yanlış olmasa gerek. Bu potansiyelinden dolayı dinlerin, ideolojilerin ve asıl konumuz olan uyuşturucu tacirlerinin hedef kitlesi daima gençlik olmuştur. Nitekim Birleşmiş Milletler Yakın ve Orta Doğu'da Yasadışı Uyuşturucu Trafiki ve İlgili Sorunlar Alt Komisyonu'nun Haziran 2000 tarihinde Antalya'da 35. toplantısında konuşan Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlar Dairesi Başkanlığı Merkez Narkotik Şube Müdürü Ünal Uysal "Polis sokak ekipleri oluşturarak, uyuşturucu satıcılarıyla mücadele etmektedir. Uyuşturucu satıcıları, özellikle öğrencilerin bulunduğu çevrelerde faaliyet göstermektedir. Öğrencilere yönelik ciddi bir anket gerçekleştirdik. Anket sonuçları doğrultusunda uyuşturucuyla mücadele stratejilerimizi geliştirdik"¹ diyerek yukarıda ifade etmeye çalıştığımız fikrimizi teyit etmiştir.

Gençlik psikolojik, sosyolojik ve pedagojik açıdan iyi eğitilir; dilini, dinini ve tarihini iyi öğrenirse bununla birlikte gerekli bilgilerle donatılır ve geleceğe göre yetiştirilirse ideolojilerin tuzaklarından korunarak gerçeklerden hareket edip ideallere doğru yürüme ilkesinden hareketle geçmişine bağlı olarak özünü muhafaza ederse böyle bir gençliğe sahip olan millet geleceğe emin adımlarla yürüeyebilir.

Gençlik, asgari yukarıda ifade edilmeye çalışılan ölçülerde yetiştirilebilirse bir milletin ve devletin istikbali ve istiklali de böylece garanti altına alınmış olur.

¹ <http://www.nethaber.com/haber/haberler/1082,12809-3,00.html>

Burada hemen şunu belirtelim ki gençlik deyince hepsi aynı sosyolojik, psikolojik ve pedagojik özelliklere sahip homojen bir grup demek istemiyoruz. Nitekim gençlik kendi içerisinde:

- a. Yüksek öğrenim gençliği
- b. Ortaöğrenim gençliği
- c. Yurtdışındaki gençlik
- d. Çalışan gençlik
- e. Çalışmayan gençlik
- f. Özürlü gençlik
- g . Suça itilen gençlik

şeklinde gruplandırılabilir. Yine bilinen bir husustur ki her gençlik grubunun meseleleri kendine hastır ve çözümleri de öyledir. Meselâ suça itilen gençliğin topluma kazandırılması, gençliğin sağlığı ve zararlı alışkanlıklardan korunması, gençliğin serbest zaman faaliyetleri, geleceğe hazırlanması gibi...

Ülkemizin 1927'de nüfusu 13.6 milyon idi. 1990'da 56,5 milyona ulaştı. DPT ve DİE projeksiyonları 2000 yılında nüfusun 69,5 olacağını göstermektedir. Nitekim 22 Ekim 2000 tarihinde gerçekleştirilen son nüfus sayımında ilan edilen gayri resmî sonucun 70.000.000 olarak açıklanması DPT ve DİE'nin projeksiyonunu doğrulamaktadır.

Türkiye dünyanın en genç nüfuslu ülkelerinden biridir. Bunun bir ispatı olarak DİE'nin 1992 istatistiklerine göre nüfusumuzun 32.202.000'inin 24 yaşın altındaki insanlardan oluştuğunu söylemek kafidir kanaatindeyiz.²

Özellikle ilköğretim ve liseye giden öğrenci sayımızın 2000'li yılların başında 15.695.000 olması bizim başlı başına güç kaynağımızı oluşturmaktadır. Mukayese edebilmek adına söylemek gerekirse demografik açıdan bu miktar dünyadaki bir çok devletin nüfusundan fazladır.

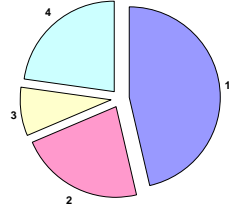
Uyuşturucu ve Gençlik İlişkisi

² T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, 1997 Yıllığı.

Başlığından da anlaşılacağı üzere konumuz sosyolojik muhtevalıdır. Bilindiği üzere fizikî olaylar tek sebepli olduğu halde sosyal olaylar çok sebepli ve çok yönlüdür. Bu tespitten hareketle halk ve yönetim, fert ve cemiyet ilişkisi ve sorumluluğu açısından faaliyetlerimizi yeniden gözden geçirmek zarureti ortaya çıkmaktadır. Yani devlet, okullar, ebeveynler, öğretmenler, aydınlar, sermaye sahipleri olarak bahis mevzuu gençliğimizin eğitimi, meseleleri ve çözüm yolları ile ilgili olarak üzerimize düşeni yaptığımız takdirde 2000'li yıllarda gayelerimizi, hedeflerimizi gerçekleştirerek kalbî huzura kavuşabilir ve topyekûn gelişmişliğin hazzını yaşayabiliriz.

Devletimiz bütün gayretlerine rağmen gençlerimizi eğitebilmek ve onları geleceğe hazırlayabilmek için fizikî, iktisadî, siyasî ve sosyal yetersizlikler içerisindedir. Bunun bir neticesi olarak okul dışı gençlik, gençliğin boş zamanı ve değerlendirilebilmesi, idealize edilmesi, inanç ve ahlak bakımından yetiştirilebilmesi, zararlı alışkanlıklardan korunabilmesi, özürülü gençlerin rehabilitasyonu ve meslek sahibi yapılabilmeleri gibi pek çok problemler oluşmuştur. Demokratlığın ve insan olmanın sorumluluğunun bir neticesi olarak durum tespiti yapmak, sorunları ve çıkış noktalarını belirleyebilmek, çözüm için teklif ve tavsiyelerde bulunabilmek gibi faaliyetlerle bir taraftan cemiyeti ve bilhassa etkilenmeleri münasebetiyle aileleri aydınlatmak ve öbür taraftan yöneticilere yardımcı olmak kaçınılmaz vazifelerimizden olsa gerek.

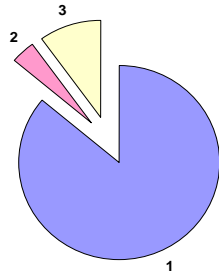
Yukarıda ifade edilmeye çalışılan fikirler ve zaruretler doğrultusunda ülkemizdeki gençlik ve uyuşturucu ilişkisine bir göz atacak olursak, özellikle son yıllarda elde edilen verilerin, kelimenin tam manasıyla korkunç ve ürkütücüdür. Sağlık Bakanlığı'nın 1995 yılında yedi ildeki liselerde yaptığı araştırmalara göre öğrencilerin % 53'ü esrarı denemiş, % 22'si ara sıra kullanıyor, %8.5'i devamlı kullanıyor (Bkz. Şekil 1).

- 2. %22,5. Bir defa denemiş olanlar
- 3. %8,5 Sürekli kullananlar
- 4. %22 Ara sıra kullananlar

ŞEKİL 1

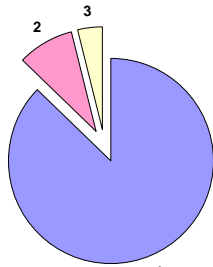
%10'u eroini denemiş, % 4'ü sürekli eroin kullanıyor (Bkz. Şekil 2).

- 2. % 4 Devamlı Kullananlar
- 3. % 10 Denemiş Olanlar

ŞEKİL 2

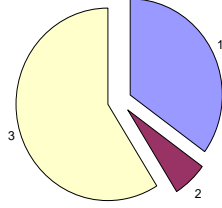
% 8.8'i kokaini denemiş, % 4'ü sürekli kullanıyor (Bkz. Şekil 3).

- 2. % 8,8 Bir Defa Denenmiş
- 3. % 4 Sürekli Kullananlar

ŞEKİL 3

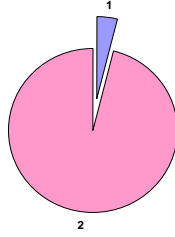
% 35'i yapıştırıcı ve uçucu madde denemiş, % 6'sı sürekli kullanıyor (Bkz. Şekil 4).

1. % 35 Bir Defa Denemiş Olanlar
2. % 4 Devamlı Kullananlar

ŞEKİL 4

Ankete katılanların % 4'ü sürekli morfin kullanıyor³ (Bkz. Şekil 5).

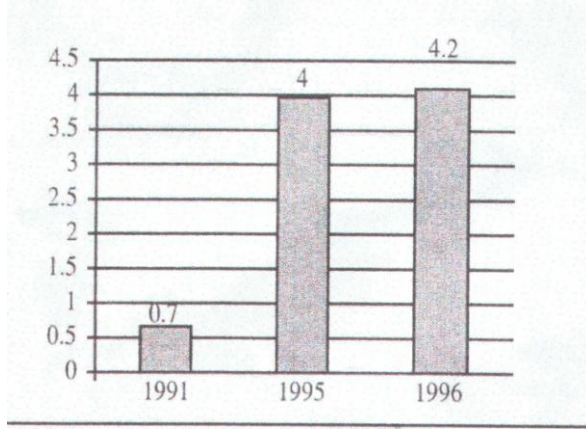

1. % 4 Sürekli Kullananlar

ŞEKİL 5

Alkolle Mücadele ve Tedavi Merkezi (AMATEM)'nin 1997'de 6800 lise öğrencisi üzerinde yapmış olduğu anketin verileri de Sağlık Bakanlığı'nı teyit etmektedir (Bkz Şekil 6).

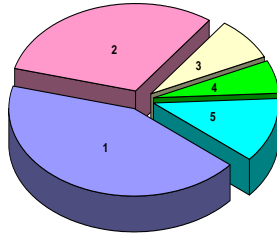
³ Türkiye Yeşilay Cemiyeti Genel Merkezi, *Uyuşturucu Afetine Karşı Nasıl Bir Mücadele*, İstanbul 1998, s. 38.

Çalışma bulguları kısaca değerlendirilecek olursa, madde kullanım oranları yıllar içinde artış göstermektedir. 1991 yılında yaşam boyu esrar kullanımı %0,7 iken, bu oran 1995 yılında %4'e ve araştırmanın yapıldığı yıl içinde ise %4,2'ye kadar yükselmiştir. Bu ciddi bir artışın göstergesidir. Yandaki grafikte artış oranları görülebilir.

ŞEKİL 6

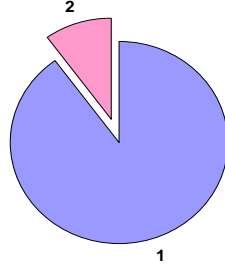
Hemen şunu da ifade edelim ki yukarıda belirtilen AMATEM'in yapmış olduğu ankete göre zararlı alışkanlıklara başlama yaşı on bire inmiştir (Bkz Şekil7/a).

1. %43 15-20
2. %31 <15
3. %8 >30
4. %6 25-30
5. %12 20-25

ŞEKİL 7/a

Hatta öğrencilerin %10'u ilk biralarını on bir yaş öncesinde içmişlerdir (Bkz. Şekil 7/b).

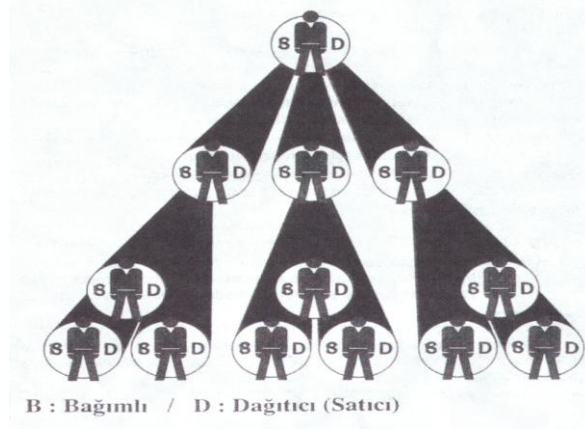
2. %10 İlk Biralarını 11 Yaş Öncesinde İçmiş Olanlar

ŞEKİL 7/b

1997 yılında 14 yaşın altında 11'i kız olmak üzere toplam 80 çocuk Alkolle Mücadele ve Tedavi Merkezi'nde uyuşturucu tedavisi görmüştür. Yine aynı merkezin kayıtlarına göre 1993 – 97 yılları arasında 14 yaştan küçük 32'si kız olmak üzere toplam 377 çocuk tedavi edilmiştir. Bu bulgulara bakarak alkol ve sigara ile ilgili önlem alma programlarına söz konusu yaşlardan önce yani on bir yaşın altında başlanması zarureti ortaya çıkmaktadır.

Yukarıda ifade edilmeye çalışıldığı üzere gençliğimiz üzerinde oynanan sosyal, iktisadî, siyasî oyunların en ehemmiyetli bir bölümünü gençliğimizin zararlı alışkanlıklara bağımlı kılınması oluşturmaktadır, denebilir. Yukarıda belirtilen rakamlar meselenin ehemmiyetini ve ciddiyetini ifade etme açısından fazlasıyla kifayet eder kanaatindeyiz.

Uyuşturucu ile ilgili iki önemli hususa dikkat çekmek çok zaruridir. Birisi toplumda var olan zararlı alışkanlıkların ve ahlak dışı davranışların oranının azlığına bakarak meseleyi hafife almaktır. Zira kötülüklerin etkisi, bütüne sirayet etme veya tesiri altına alma açısından çok ve çabuktur. İkincisi ise uyuşturucunun yayılma oranı aritmetik değil, geometriktir. Yani bir uyuşturucu bağımlısının kendi kullandığı maddeyi temin edebilmek için en az üç kişiyi bağımlı yapması gerekmektedir (Bkz Şekil 8).

ŞEKİL 8

Uyuşturucu ile mücadelede başarılı olabilmek için evvela uyuşturucu hakkında bir genel bilgi vermek faydalı olacaktır, kanaatindeyiz. Nitekim uyuşturucuya başlamanın önemli sebeplerinden birisi bilgisizlik ve bir defadan bir şey olmaz diyecek kadar bu konu hakkında cahil olmak olduğu yapılan anketlerden anlaşılmıştır. Aynı bilgisizlik anne ve babalar için de söz konusudur. Çocuklarının odalarında veya cep ve çantalarında gördükleri ilaç veya tozların ne olduğunu bilmediklerini ve çocuklarına sorduklarında ise ağrı kesici gibi baştan savma cevap aldıklarını ifade eden ebeveynlerin de söz konusu uyuşturucular hakkında genel bir bilgiye sahip olmalarının temininin pek çok faydalar doğuracağı inancı içindeyiz.

Uyuşturucu Nedir ?

Tıbbî amaçlar dışında kullanıldığı takdirde insanların maddî ve manevî sağlığı üzerinde menfi etkisi olduğu, hatta fertler için bir afet halini aldığı, toplum için sosyal ve iktisadî bir tehlike teşkil ettiği vakıa olan;

kimyasal açıdan :

- Canlı organizmanın yapısını etkileyen,
- İnsanda psikolojik ve fizikî bağımlılık (iptilâ) yapan,
- Ruhî, bedenî ve zihnî faaliyetleri olumsuz anlamda değiştiren kimyasal maddelerdir.⁴

Uyuşturucu maddelerin tespit edilen üç önemli özelliği vardır;

- a) Uyuşturuculuk vasfı
- b) Bağımlılık (iptila) yapma özelliği
- c) Zamanla kullanım miktarını artırma zorunluluğu.

Bağımlılık Nedir ?

Bilimsel terakkimizi engelleyen hususların başında bilim adamlarımızın sınırları belli bir hedefe yönelik ve bir anlam içeren yeni kavram üretememeleri gelmektedir, denebilir. Bizler ihtiyacımız olan yeni kelimeleri Türkçe'nin dilbilgisi kurallarına ve ses ahengine dikkat ederek türetmede yeterli olamamaktayız. Dolayısıyla lisanımız yabancı kelimelerin istilasına altın kalarak gelişmemektedir. Öte yandan ülkemizde bilim adamları ideolojilerin de etkisiyle kelimeler ve manaları üzerinde ittifak edememektedirler. Yani bir kelimedenden farklı manalar çıkarmanın yanı sıra bir anlamı farklı kelimelerle ifade etmeleri yüzünden çoğu kere anlaşmaları kâbil olamamaktadır dersek herhalde yanlış söylemiş olmayız.

Nitekim konumuzla ilgili olarak da böyle bir sıkıntı söz konusu olmakta ve alışkanlıkla iptilâ (bağımlılık) zaman zaman erbabınca dahi yanlış kullanılmaktadır.

Konunun daha iyi anlaşılabilmesi için, mevzua açıklık kazandırmak adına şunları söyleyebiliriz: Bazı maddeler tıpta ilaç hammaddesi olarak kullanılır, fakat bunlar arasında özellikle keyif verici ve uyuşturucu olanları tıpkı sigara ve alkollü içki gibi kullanılmaktadır. Bunlardan bazıları muntazam bir şekilde kullanıldıktan sonra kesilince bir fizikî belirti vermez, bazılarının kesilmesi halinde açıkça görülen belirtiler olur. Bu fark yüzünden

⁴ Selahattin Kaptanağası, *Uyuşturucu Gerçeği*, İstanbul 1998, s. 15.

birincilerin kullanılmasına ALIŞKANLIK, ikinci hale ise İPTİLÂ (bağımlılık) adı verilir. Afyon müptelâsı, esrar müptelâsı gibi.

Afyon, kokain, eroin gibi (aşağıda teferruatlı olarak anlatılacaktır) uyuşturucu maddeler ilk alındıkları zaman, derhal bir rahatlama ve keyif verir. Kişi bu sayede belki 5-6 saat için bütün dertlerini ve ağrılarını unuttur. Elde edemediği şeylere kavuşmanın verdiği tatmin duygusu içindedir. Fakat ilacın (uyuşturucunun) tesiri sona erdiği zaman, eski durum olduğu gibi geri döner; üstelik bir de buna suçluluk duygusu eklenir. Asıl dram bu noktadan itibaren başlar. İnsan tekrar aynı rahatlık ve keyfe erişebilmek için, yeniden ilaç (uyuşturucu) almak üzere karşı konması çok güç bir istek duyar, ama bu sefer daha fazla miktarda (yüksek dozda) alması gerekir. Fakat uzun müddet ve yüksek dozda kullanılan uyuşturucu sinir sistemini ve diğer bazı fizyolojik fonksiyonları bozar ve zehirlenmeye, nihayet ölüme sebep olur.

Uyuşturucu ve keyif verici maddelerin çoğu afyondan elde edilenlerdir. Bunların başında da eroin gelir. Afyon ve türevlerinin dışında en çok kullanılan uyuşturucu maddeler coca yapraklarından çıkarılan kokain ve hint kenevirinden elde edilen esrardır. Bazı uyuşturucu maddeler ise kimyasaldır ve ilaç halindedir. Ecza laboratuvarlarında imal edilerek çeşitli isimler altında ilaç olarak eczanelerde satılır.

Kötüye kullanılan ilaç maddelerinin hepsi uyuşturucu nitelikte değildir. Bir kısmı enerji ve canlılık verir. Tesiri geçtikten sonra yorgunluk, psikolojik çöküntü hali başlar. Fakat bütün keyif verici ve uyuşturucu maddelerin ortak bir yanı vardır ki o da sonunda zehirlenmeye sebep olmalarıdır. Bu yüzden bunlara tıp dilinde toksin maddeler, meydana getirdikleri patolojik durumlara da "toksikomani" adı verilir.

İlaçların kötüye kullanılması yüzünden, insan vücudunda meydana gelen bozukluklar sayılamayacak kadar çoktur ve hepsi de son derecede tehlikelidir. Bizi ilk bakışta ilgilendiren mesele, uyuşturucu bağımlılarının sağlığa aykırı hareket etmek suretiyle ahlak dışı davranış yapmalarıdır. Esrarkeş ve eroinman insanları ne kadar kötü bir sonun beklediğini hepimiz biliriz. Bunların çoğu ya

zehirlenerek ölür yahut bütün hayatlarını akıl hastanesinde geçirirler. Fakat asıl kötülükleri kendilerinden çok, başka insanlardır. Eroin müptelası bir insan eroin bulabilmek için yavaş yavaş bütün servetini kaybettikten sonra, bir parça eroin uğruna her türlü kötülüğü işleyecek kadar düşer. Aileleri ve toplum artık onlardan bir şey beklemeyeceği gibi, onlardan gelebilecek kötülüklerle karşı daima kendini koruyacak tedbirler almak zorundadır. Keyif verici zehir müptelâsı kimseler, kendilerine bu zehiri temin edecek insanların her isteklerini yerine getirecek derecede zayıf iradeli bir hale düşmüşlerdir. Kadınları fuhşa sürükleyen ve bundan para kazanan şebekeler çok defa onları keyif verici maddelere alıştıırırlar ve böylece köle gibi kullanırlar.

Keyif verici maddeler çok defa sigara gibi başkalarıyla birlikte alınan ve daha önce almış bulunan kimselerin yenileri alıştırdığı şeylerdir. Üstelik bu maddeler kanunun koyduğu yasak dolayısı ile gizlice kullanıldıkları için, zehir müptelaları çok defa bir arada uyuşturucu alırlar. Bir arada keyif, coşkunkluk ve uyku haline girerler. Yasakların topluca çiğnendiği ve sorumluluk duygusunun ortadan kalktığı bu gruplarda hırsızlıktan cinsî sapıklığa kadar her türlü ahlâk dışı hallere rastlanabilir. İşte bunun sebebi uyuşturucuya bağımlı (iptilâ) olmak ve bu durumun neticesi olan irade yetersizliğidir.⁵

O halde bağımlılık (iptilâ, müptelâ olmak) ne demektir ve çeşitleri var mıdır? sorularını cevaplandırarak konuyu daha anlaşılır hale getirebiliriz.

Bağımlılık, kişinin uyuşturucu maddeyi iradesi dışında kullanmasıdır. Bağımlılığın bariz vasfı, kişinin uyuşturucu maddeyi kullanmadan duramaması ve giderek daha fazla uyuşturucuya ihtiyaç duymasıdır.

Her uyuşturucu bağımlılık yapar. Biyolojik (fizikî) ve psikolojik olmak üzere iki türlü bağımlılık söz konusudur.

⁵ Erol Güngör, *Ahlak Psikolojisi ve Sosyal Ahlak*, İstanbul 1995, s. 78.

Biyolojik bağımlılıkta, bağımlı, uyuşturucu madde kullanarak psikolojik dengesini sağlamaktadır. Uyuşturucu maddeyi kullanan ve ondan zevk alan kimse, bunu tekrarlamak ister. Nihayet uyuşturucu madde almadan duramaz hale gelir ve artık elinde olmadan onu kullanmaya devam eder.

Uyuşturucularla ilgili olarak “yumuşak” ve “sert” uyuşturucu kavramları kullanılmaktadır. Haşhaş, marihuana ve benzerlerine yumuşak uyuşturucu denilmektedir. Bu uyuşturucular, esas itibarıyla psikolojik bağımlılık yaparlar. Sert uyuşturucular olarak isimlendirilen afyon, morfin, eroin ve benzerleri hem psikolojik, hem de çok çabuk biyolojik (fizikî) bağımlılık yaparlar.

Biyolojik bağımlılık yapmadıkları halde çok şiddetli psikolojik bağımlılığa sebebiyet verdiklerinden ve vücuttaki tahrip edici etkilerinden dolayı kokain ve amfetamin de sert uyuşturucu sayılmaktadır.

Aslında şunu unutmamak gerekir: daha önce de ifade edildiği gibi uyuşturucunun hiçbir türü hafif görülemez. Çünkü sigara, bira, kolalı içecekler dahil, içinde bağımlılık maddesi taşıyan her madde birbirinin ön basamağı ve teşvikçisidir.

Bilindiği gibi uyuşturucu miktarını zamanla arttırma mecburiyeti, kullanılan maddenin hafifinden ağırına geçmeyi de zorunlu kılmaktadır. Bu sebeple uyuşturucularla yapılacak gerçekçi ve başarılı bir mücadelenin, hafif veya ağır demeksizin, sigara, kolalı içecekler ve biradan başlayarak uyuşturucu nitelikli bütün maddeleri veya karışımları içine alması şarttır.

Uyuşturucu Maddelerin Sınıflandırılması

Uyuşturucu maddeler genel olarak ikiye ayrılır:

- a) Tabii (doğal) kaynaklı olanlar,

b) Sentetik (kimyasal işlemlerle elde edilenler) olanlar.

En yaygın kullanılan uyuşturuculardan bazılarını fikir vermesi açısından özetle tanıtmanın faydalı olacağı kanaatindeyiz.

Afyon :

Grubu: Doğal, bağımlısını kesin tutsak ve yaşayan ölü yapan madde.

Üretim: Haşhaş bitkisinin kapsüllerinden elde edilen bir sakızdır.

Tanıtım: Afyon, morfin ve kodeinin ham maddeleridir. Kısa sürede bağımlılık yapar.

Kullanım: Yutarak, ağızda çiğneyerek, sigara ile veya sıvılaştırılmış olarak deri altına enjekte edilir.

Etkisi: Başlangıçta çok kısa keyif hali ve arkasından şiddetli bulantı, baş dönmesi, kalp ve solunumda yavaşlama, zehirlenme hali, ileri seviyelerde koma ve ölümü doğuran krizler...

Kötü Olgular: Kişi tam bir hastadır. İlacı, dozu devamlı artan afyondur. Gecikme krize sebep olur. Kullanıcıda üşüme, terleme, bitkinlik, zayıflama görülür. Afyonu elde edebilmek için veremeyeceği şey, yapamayacağı iş (hırsızlık, iffetsizlik, cinayet v.s.) yoktur. Bağımlı, yaşayan ölüdür.

Baz Morfin (Afyon Kökenli):

Grubu: Sentetik (Sedatif-sakinleştirici)

Üretim: Afyondan kimyasal işlemlerle üretilir. Afyon içindeki en tanınmış zehir (alkaloid) dir.

Tanıtım: Afyondan on kat daha güçlüdür. Parlak, kristalize toz, tebeşir tozu veya kireç görünümündedir. Rengi beyazdan koyu kahveye doğru değişik tonlardadır. Kokusuz ve acıdır.

Kullanım: Kapsül, blok, tablet veya sıvı halde bulunur. Eczanelerde ampul olarak satılır. Ağızdan veya iğne ile deri altına zerk edilir. Bağımlısına morfinman adı verilir.

Etkisi: İlk alımlarda ağırları keser ve keyif verir. Kısa süre içinde sıkıntılar fazlası ile geri döner. Sinir merkezlerini felç eder. Alınan beş gramlık baz morfin akut zehirlenme, koma ve ölüm krizlerine sebep

olabilir. Bağımlıda kan basıncı azalır, kalp kasları zayıflar, saldırgan olur, bitkinlik, çarpıntı; mafsalsal, bel ağrıları, üşüme, terleme, idrar güçlüğü, salya, kusma, krampolar ve uyku halleri sürekli görülür.

Kötü Olgular: Verem ilk durak; şuur iflasi; ölüm korkusu bağımlıyı ilaca zorlar; vücudun her yeri delik deşik iğne yarasıdır; dozu devamlı artar; tek ampul için bağımlı her şeyini verir, her işi yapmaya hazırdır; tedavi çok zor veya çoğu kere imkansızdır.

Eroin (Afyon Kökenli, Di Asetil Morfin):

Grubu: Sentetik (Sedatif-sakinleştirici).

Üretim: Asetik asit Anhidrit'in bazmorfin ile ıslatılarak damıtılması sonucu elde edilir.

Tanıtım: Beyaz toz şeklinde, fildişi şeklinde, sirke kokusunda olup uyuşturucuların en kuvvetlisi (morfinden beş kat daha kuvvetli) ve ölümcül olanıdır. Krizler de aynı oranda şiddetlidir.

Kullanım: Enfiye gibi burna çekilir, sıvılaştırılarak deri altına zerk edilir.

Etkisi: Tansiyon düşer, göz bebekleri büyür, ten solar. Zihinsel ve fizikî güç zayıflar, hatta kaybolur. Bağımlılık ötekilerden çok daha çabuk ve güçlü olarak başlar. En çok kullanılan maddedir. 10-20mg.lik doz solunum mekanizmasında felç meydana getirir.

Kötü Olgular: Bağımlının çevre ile ilişkisi kaybolur; solunum azalır ve peşinden ölüm gelir; ani koma ve akabinde şuur kaybı olur; her dozdan sonra korkunç bitkinlik ve vücut fonksiyonlarında düşüş olur. Tedavisi imkansız derecede zor ve uzun sürelidir; en korkunç ve en güçlü uyuşturuculardan biridir.

Kodein (Argosu "Okul Çocuğu" Diye İsimlendirilir)

Grubu: Doğal (Afyon menşeyli).

Üretim: Afyon kozası veya afyonda mevcut olup, çoğunlukla morfinden kimyasal yolla elde edilir.

Kullanım: Ağızdan ya da enjeksiyon yolu ile alınır.

Etkisi: Ağrı kesicilikte morfinin onda bir tesirine sahiptir.

Kötü Olgular: Bağımlısında uyuşukluk, iştahsızlık, kabızlık, reflekslerde azalma görülür; daha ağır uyuşturuculara geçmede bir basamak teşkil eder; uyuşturucu etkisi morfine oranla altı hatta on kat daha fazladır.

Methadon: Depresyon Verici (Dimetil Amino Difenilheptadon)

Grubu: Sentetik bir narkotik (uyuşturucu)tir. Bir difenilpropilamin türevidir. Psiko-sosyal faaliyetlere zararlı etkileri eroine göre daha hafif olduğundan bazı ülkelerde denetim altında eroin yerine kullanılıyorsa da kesinlikle yanlıştır ve yanlıştır. Amaç sadece eroinden temizlendikten sonra tekrar eroine başlama ihtimali yüksek olan bağımlılarda bu dönüşü önlemektir. Bu yönüyle eroin bağımlılığını tek başına önleyici, tedavi edici ve sona erdirici bir ilaç değildir. Tedavi amaçlı kullanılırken bir merhaleden sonra eroinin yerine geçip bağımlılığı sürdürmektedir.

Üretimi: Çok uluslu dev bir ilaç şirketi tarafından üretilmektedir. Tümüyle yapay kimyasal bir bileşimdir.

Tanıtım: Piyasadaki ismi DOLOPHİNE'dir. Beş ve on mg.lik tabletler halinde çok yüksek fiyatta satılmaktadır.

Kullanım: Ağızdan alınmaktadır.

Etkisi: Eroinin bütün fizyolojik etkilerine sahiptir. Keyif verici ve sakinleştirici etkisi eroinden zayıftır. Kan şekerini yükselterek kabızlık yapar. Kullanıcı müptelâ olup, bulamadığı zaman güçsüzlük, karın ağrısı, bulantı, ateş basması, üşüme, solunum ve nabız sayısı artışı gibi etkilere maruz kalır.

Kötü Olgular: Devamlı kullanımı şiddetli depresyona sebep olmaktadır. Fazla alındığında eroin gibi ölüme neden olmaktadır. Yoksunluk krizi eroinkinden daha uzun sürmektedir.

Esrar:

Grubu: Doğal.

Üretimi: Kenevir (Cannabis Satival) bitkisinden üretilir. Dişi kenevirin tepe çiçeklerinden ve yapraklarından elde edilen koyu bir sıvıdır. İnce elekten çıkan ilk kaliteye HAŞIŞ, ikinci kaliteye MARIHUANNA

adı verilir. Kurutulmuş çiçek ve yaprakların prese edilmesi ile reçine esrar olur. Bitki esrardan on kat daha etkilidir.

Tanıtım: Yeşil, sarı veya kahverengindir. Esrar için uyuşturucuların birası denir. Yani uyuşturucunun ilk basamağı, tuzağı ve teşvikçisidir.

Kullanım: Sigara, pipo ve nargilede tütünle karıştırılarak alınır. Bu vesile ile söylemek gerekirse sigara için de uyuşturucuların ajanı veya ön bahçesi denir.

Etkisi: Şiddetli bir beyin zehiridir. Zekayı ve hafızayı iflasa götürür. Kullanıcı pencereyi kapı zanneder. Uçma hissine girer. Davranışları bozulur. Şuuru bulanıklaşır. Organların büyüdüğü, burnun uzadığı hissine kapılır. Bir fincan suyu göl veya deniz gibi görür. Kendi salyasında boğulacağını zanneder ve imdat çığlıkları atar. Kullanıcıda korku, öfke, bunalım, kontrolden çıkma durumu ve saldırganlık görülür. Kullanıcı cinayet dahi işleyebilir.

Kötü Olgular: Ağır uyuşturucuların güçlü kapısıdır. Zihnî meleke-lerde zafiyet ve bir adım sonra iflas başlar. Bunama ve ani ölümlerin baş müsebbibidir.

Amphetamin: (Resamik Fenil İzopropil Amin, Doping İlacı)

Grubu: Sentetik.

Üretim: Amphetamin, kimyada resamik fenil izopril amin olarak bilinen C₉H₁₃N formülündeki bir maddedir.

Tanıtım: Saf halde iken renksiz, uçucu bir sıvıdır. Ağır kokusu ve yakıcı tadı vardır.

Kullanım: Genelde merkezî sinir sistemi rahatsızlıklarında ve alkolizmin tedavisinde kullanılan ilaçlardandır. Kötü kullanım olarak insan ve hayvanlarda doping maksadı ile kullanılmaktadır. Ayrıca uyuşturucular arasında önemli bir yer tutar. Bu durumda diğer uyuşturucularla (özellikle barbitürüklerle) beraber kullanılır.

Damardan şırınga ile veya ağızdan damla şeklinde alınır.

Etkisi: Zihnî ve bedenî aktiviteyi artırır. Kötü kullanım halinde önemli bir uyuşturucu olup bağımlılık yapar. Kalbe, sinir ve sindirim sistemlerine olumsuz etkiler yapar. Yüksek dozda şuur kaybına ve

ölümlere sebep olur. Bunlar ilaç olarak ancak doktor kontrolünde kullanılabilir.

Kötü Olgular: Bağımlısını daha ağır uyuşturuculara alıştıırır. Yükselen dozlar şuur kaybına ve ölümlere sebep olur. Kalpte, sinir ve sindirim sistemlerinde arıza ve tahribatlara sebep olur. Devamlı kullanımı durumunda her uyuşturucuda olduğu gibi çevreden ve hayattan kopma meydana gelir.

Kokain:

Grubu: Doğal.

Üretimi: Koka ağacının yapraklarından elde edilir.

Tanıtımı: Beyaz bir toz (kristalize pudra) görünümündedir. Kokusuz ve acımsıdır. 1902'de uyuşturucu olarak Almanya'da sentez edildi. Madde düşkünlüğünün en yaygın ve en tehlikelilerindendir. Günümüzde kullanım oranı kelimenin tam manasıyla dehşet boyuttadır.

Kullanım: Enfiye gibi burna çekilir. Tablet olarak ağızdan, sıvı olarak damardan enjekte edilerek alınır.

Etkisi: Önceleri uyarıcı fonksiyonu ifa eder, sonra duyguları yok eder. Sınırları tesirsiz hale getirir. Uykusuzluk, çarpıntı, iştahsızlık, zayıflama, hezeyanlar, evham ve hayaller, sayıklama, çıldırma, yorgunluk, halsizlik, reflekslerde zayıflama, sindirim sisteminde rahatsızlık, intihar ve cinayet isteği gibi hususlar belirgin özelliklerdir.

Kötü Olgular: Kullanıcı şiddetli fizikî ve psikolojik bağımlılık; hezeyanlar, sayıklama, çıldırma ve benzeri aklî arızalar, solunum yollarında büyük tahribat gibi sonuçlarla muhatap olmaktadır. Bağımlılığın tedavisi çok zor ve imkansızdır.

Crak (Roch):

Grubu: Doğal (Kokain Kökenli).

Üretimi: Kokain, hidroklorid ve yemek sodasının su içinde karıştırılarak ısıtılması ile elde edilmektedir. Karışımında organo fosfat (böcek zehiri) vardır.

Tanıtım: Kokainin daha ucuz ve fakat çok daha tehlikeli bir türevidir. İçinde eter ve aseton gibi son derece zararlı maddeler bulunan ağır bir zehirdir.

Toz veya sıvı halinde, kesme şeker görünümünde, beyaz veya krem renginde olabilir. Eroin ve kokainden en az üç misli ağır bağımlılık yapar. Fiyatı ucuz, temini kolay, sürümü, kazancı ve bağımlı adedi çok yüksektir.

Kullanım: Burun yoluyla enfiye şeklinde kullanıldığı gibi sigara şeklinde de içilebilmektedir. Burundan alınınca yedi saniyede beyne ulaşmakta olup kokainden on kat daha hızlı ve öldürücüdür.

Etkisi: Şiddetli titreme; nefes darlığı, ağır sinirlilik, organizmada büyük tahribat, kısa sürede paronayak belirtiler, şiddetli ağrılar, algılama seviyesinde düşüklük, kalp atışında yüzde elliden fazla düzensizlik gibi etkilerinin yanı sıra hamile bağımlılarda düşük, ölü doğum yapma veya doğum olsa bile doğan çocukların otistik veya spastik olma durumları yüksektir.

Kötü Olgular: Bir içimde bağımlılık yapar. Bunun süresi otuz dakikadır. Kısa sürede kullananı paranoyak hale getirir. Bağımlısı çevreden ve aileden kopar. Bağımlısını çok kısa sürede ölüme götürür.

İce (Ays, Ölüm Buzu):

Grubu: Sentetik, Amfetamin Grubu.

Üretim: Hawai'de amfetaminden imal edilmekte ve dünyaya dağıtılmaktadır. Kilosu beş-altı bin dolardır.

Tanıtım: Renksiz, kokusuz, parlak, yarı beyaz, yarı saydam kristallerden oluşur. Amfetamin grubu, yapımı kolay ve dolayısıyla ucuzdur. Etkisi uzun süren bir uyuşturucudur.

Kullanım: Tabletler halindedir ve ağızdan alınır.

Etkileri: Organizmada önemli sarsıntılar yapar; kullanan şizofren olur. En ileri seviyede hafıza ve şuur kaybı meydana getirir. Bağımlısını üç günde ve en fazla 6 haftada ölüme götürebilir. İlgili uzmanlar tedavisinin imkansız denecek kadar zor olduğunu ifade ederler.

Kötü Olgular: İç kanama, yüksek tansiyon, karaciğer ve böbreklerde büyük hasar kaçınılmazdır. Ölüm uyuşturucusu olarak

isimlendirilen ice kullanımı üç gün bilinçsiz hale sokabilir. Bağımlısına yaptıramayacağı hiç bir kötü iş yoktur.

Barbitüratlar (Depresyon Verici):

Grubu: Sentetik.

Üretim: Sinir sistemini etkileyen, teskin edici kimyevî maddelerden yapılan bir karışımdır, otuz türü mevcuttur.

Tanıtım: Değişik renk, hacim ve şekillerde kapsül veya tablet halindedir.

Kullanım: Genellikle yutularak alınır. Suda eritilip deri altına zerk edilebilir. Eroin ile karıştırılıp, sigara gibi içilebilir. Sarı, mavi, kırmızı kapsül adı ile de anılır.

Etkisi: Sinirlilik, dengesizlik, sebepsiz kahkaha, şuur bozukluğu ve kaybı, terleme, reflekslerde zayıflama, sendeleme, tökezleme gibi haller kullanıcılarında görülür. Bir gramı veya alkolle alınması ölüme sebebiyet vermesi için kafidir.

Kötü Olgular: Eroin ve morfin gibi kuvvetli bağımlılık yapar. Bunlar gibi kötü olgulara sahiptir. Az bir miktarı ölüme sebebiyet verebilir.

Trankilizanlar (Depresyon Verici):

Grubu: Sentetik.

Üretim: Teskin edici kimyevî maddelerden yapılan bir karışımdır.

Tanıtım: Doktor kontrolünde ve hafif dozlarda kullanıldığında sıkıntı ve psikolojik gerginlikleri giderici ve sükunet verici ilaçlardır.

Kullanım: Değişik tabletler halinde bulunur ve ağızdan alınır. Eczanelerde reçeteye tabi olarak satılır. Deri altına zerk yoluyla da kullanılabilir. Tedavi amacı dışında kullanılanları meprobamat, chlórdiazepokside ve diazepamlardır.

Etkisi: Kötüye kullanımda merkezî sinir sistemi ve kasların çalışma gücünü düşürür; uyuklama, derin uyku, denge bozukluğu, bulantı, kusma, cinsel yetersizlik ve kansızlık yapar. Aşırı dozlarda solunum ve kan basıncı azalır; derin uyku, koma ve kollaps (çöküş-tükeniş) meydana gelir. Uzun süreli kullanımda beyin ve organlarda kalıcı arızalar bırakır. Zaman ve mekan algısı ile birlikte şuur da bozulur. Refleksler zayıflar.

Kötü Olgular: Tedavi sınırı aşılinca şuur hafıza ve kişilik bozuklukları meydana gelir. Bağımlısında saldırganlık, derin uyku ve koma hali söz konusudur.

LSD (Liserjik Asit Di Etilamid) Pratikteki adı ASİT'tir.

Grubu: Sentetik. Halüsinojenlerdendir.

Üretim: Çavdar bitkisi üzerinde bulunan parazit bir mantardan elde edilir, kokainden yüz kat güçlüdür.

Tanıtım: Suda eriyebilen, kokusuz, tatsız, parlak ve mavimsi bir maddedir. Kolay ve ucuz üretilebilmesi kullanıcı adedinin artmasında en büyük etkindir. Yirmiden fazla çeşidi vardır.

Kullanım: Toplu iğne başı kadar hacmi vardır. Bu kolay taşıma ve kullanım rahatlığı temin etmektedir. Maliyeti çok ucuzdur. Ağızdan veya enjekte ile alınır. Sıvı halinde kesme şekerlere, bisküvilere, tatlı ve içeceklere damlatılabilir. Kağıt mendil, posta pulu vs.ye emdirilerek kolayca gizlenebilir ve taşınabilir. Bu sebeple çok popüler ve bir o kadar da tehlikelidir.

Etkisi: Kullanıcısının duygularını bozma, şiddete zorlama, kuvvetli intihar arzusunu doğurma, karamsarlık, bedbinlik, gerginlik, aşırı panik gibi olgulara sebep olur.

Kötü Olgular: Kokainden yüz defa daha güçlüdür. İntihar ve cinayetin oltasıdır. Tedavisi imkansız denecek kadar zordur. Şiddetli intihar arzusu, sürekli panik hali, yukarıda da ifade edildiği gibi bedbinlik ve gerginlik kullanıcısında görülen hallerdendir. ⁶

İnhalants (Uçucular, Çözücüler)

Grubu: Sentetik (Halüsinojen=Hayal Ettirici).

Üretim: Bunlar ölümcül etkileri olan, zehirli, kimyevî karışımlardır.

Tanıtım: Bunlar herkesçe bilinen benzin, tutkal, daktilo silici, tiner, bütan gazı, naftalin, sprey boya, havagazı, azot, oksit gibi maddelerdir.

Kullanım:

⁶ Rasim Adasal, *Ruh Hastalıkları*, Ankara 1969, s. 111-126; Ayrıca bkz. Ayhan Songar, *Psikiyatri*, İstanbul 1980, s.450-466.

a) Bulunduğu kaptan çorap, bez parçası veya tuvalet kâğıdına püskürtülerek kullanılabilir.

b) Plastik çanta, balon, torba vs. içine püskürtülerek veya dökülerek koklanması veya nefesle içe çekilmesi suretiyle kullanılabilir.

Etkisi: Teneffüs ederken alkol sarhoşluğu verir. Etkisi 15-45 dakika sürer. Kolay bulunduğu ve ucuz olduğu için kırsal kesim ve gecekondu semtlerinde daha yaygın olarak kullanılmaktadır.

Kötü Olgular: Solunum organlarında önemli tahriş ve tahribat, zihnî ve aklî yetersizlikler, fizikî ve ruhsal dengede bozukluk, düşme, çevreye zarar verme, burun kanamaları, kalp arızaları, konuşma bozukluğu, ani koklamalarda sarhoşluk, felç, koma ve ölümlere sebebiyet verme gibi sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

Teşhis: Elbise ve eşyalarındaki kimyasal kokuların varlığından anlaşılır. Anne ve babaların veya büyüklerin çok dikkatli olmaları gerekir.

Extacy: Ölüm Hapı, Hız

Grubu: Sentetik ve Halüsinojenlerden.

Üretim: Eroin ve kokaine bir takım kimyasal maddelerin karışımı ile elde edilen ve Doğu Japonya kaynaklı bir uyuşturucudur.

Kullanım: Ülkemizde son iki üç yıldır görülen ve fakat batılıların yıllardan beri tanıdığı, müthiş bir enerji patlaması yapan sentetik bir karışımdır. Sosyete malı ve bir hayli pahalıdır. Grup halinde kullanılır. Eroin, kokain ve esrar çizgisinde hızla yayılmaktadır.

Etkisi : Sinirlerde büyük tahribat yapan ölümcül bir zehirdir. Cinsel organlarda yaralar, kısırlık, omurilikte azalan su ve felç, aşırı su ihtiyacı söz konusu uyuşturucuyu kullananlarda ortaya çıkan bazı arazlardır.

Kötü Olgular: Yukarıdaki olgulara ilave olarak kısa sürede kaza ve intihar, akciğerde ve böbreklerde ağır tahribat, şizofrenle sonlanan psikiyatrik vakalar kaçınılmaz sonlardır.

Scopolamine Zombi İlacı, Burundanga (Suç Örgütlerinin İlacı)

Grubu: Doğal, Bitki. A.B.D. suç örgütlerinin kullandığı ve yaygınlaşma oranının süratli olduğu konusunda uyarıda bulunmuştur.

Üretim: Tıptaki adı Scopolamine'dir. Amerika yerlilerince Burundanga olarak isimlendirilmektedir. Borazan biçimli, beyaz ve pembemsi çiçekli, yeşil ve geniş yapraklı bir bitkiden imal edilmektedir.

Tanıtım: Binlerce yıldan beri And dağlarında yetişen ve suç aracı olarak insanları robotlaştırmakta kullanılan bir maddedir.

Etkisi: Kısa sürede bağımlılık yapmaktadır. Suç örgütleri bu madde ile kurbanlarına her istediklerini yaptırabilmektedir.

Kötü Olgular: Aşırı dozda alındığında beden ve ruh yapısında önemli tahribat yapan bir ölüm aracıdır.

Uyuşturucuya Alışmanın Bazı Şekilleri

Uyuşturucuya alışmanın pek çok sebep vardır. Ancak biz burada hepsini anlatmak yerine önemiyetine binaen en önemlilerinden bazılarını ifade etmeye gayret edeceğiz.

Bilgisizlik: Tehlikenin boyutlarını ve şiddetini bilmemek ve dolayısıyla gerektiği kadar sakınmamak uyuşturucuya başlamanın en başta gelen sebebidir. Tehlikenin bilgisizlik sonucu hafife alınması mağlubiyeti doğurmaktadır.

Özenti ve Özdeşleşme: İngilizce'de identification, Osmanlı Türkçesi'nde aynîleşme kelimeleri ile ifade edilen özdeşleşme, olumlu örnekler kullanılmak şartıyla eğitimde önemli bir yöntemdir. Özdeşleşme, bir kimsenin kendisinden üstün gördüğü kimseye benzeyerek seviyesini ve statüsünü yükseltme veya yücelme gayreti şeklinde tarif edilebilir. Bir başka ifade ile kendisinden üstün bir şahsın varlığını kabul ve tasdik demek olurken öbür taraftan kendi seviyesinin düşüklüğünün itirafıdır da denebilir. Özdeşleşmenin fertler için geçerli olduğu kadar milletler için de sosyolojik açıdan geçerliliği olduğunu söyleyebiliriz.

Eğitimde olumlu yönde örnekler gösterildiğinde özdeşleşme fevkalade güzel bir eğitim yöntemidir.⁷ Elbette ki seçilen modelin

⁷ Arthur W. Chickering, *Education and Identity*, London 1972, s. 78-92.

hayatı ve getirdikleri doğru anlaşılmalı, denenmiş, tanınmış, model oluşu tasdik edilmiş ve doğrulanmış biri olması gerekir.

Özdeşleşecek şahıs, örnek alınacak insan kadar olmasa da, kendi kabiliyet ve güzelliklerini sonuna kadar geliştirmiş, tekamül ettirmiş olur.

Unutulmamalı ki her insan, benzemek istediği örnek kadar gelişebilir. Gelişme sınırlarımızı genişletmek için, seçtiğimiz örneğin boyutları çok yüksek ve geniş olmalı. Belki de en geniş ve en yüksek olmalı ki örnek alındığına değsin. Kısacası, gökteki en parlak yıldızın nişanı! Bir yağmur damlası da vursan, kârlısın.

Özdeşleşme konumuzla ilgili olarak ifadelendirilecek olursa, çocuklarımızın çevresinde gördüğü ve hayat tarzına gıpta ettiği pespaye kimselere benzeme gayreti şeklinde ifade edilebilir. Bu anlamda özdeşleşme ve dolayısıyla özentili gençleri uyuşturucuya iten sebeplerdendir. Gençlerin veya çocukların yakın çevresinde bu tarz insanlar olmayabilir. Ne var ki medya ve özellikle TV'lerdeki paparazzi programları ve magazin gazeteleri bu tip olumsuz şahısları gündeme getirerek çocuklarımızın yakın çevresindeymiş gibi onların hayat tarzlarını özendirerek şekilde sunarak uyuşturucuya çocuklarımızı alıştırmada korkunç ve dehşetengiz bir faaliyet yapmaktadırlar.

Grup Baskıları ve Kötü Arkadaş: Bazı eğitim sosyologları çocuğun eğitimde sosyolojik açıdan, özellikle büyüğe erdikten sonra, arkadaş grubunun aileden daha etkili olduğu görüşünü savunmaktadırlar.

Genç, hem aile içinde ve hem de arkadaş grubu içinde rol almaktadır.⁸ Ancak gencin ailedeki rolü üstlenmesi ile arkadaş grubu içinde rol üstlenmesi arasında önemli bir fark vardır. Genç, aile içindeki rolünü tam yapmaz veya yerine getirmese nihai noktada (Türk aile yapısında) dışlama yerine merhametle muamele görerek bir aile üyesi olarak görevine devam etmesine izin verilir. Ne var ki arkadaş grubu içinde gence verilen rol yerine getirilmediği takdirde arkadaş grubu aile gibi merhametli davranıp grubun bir üyesi olarak varlığını sürdürmesine izin vermez. Bu durumda genç, gruptan dışlanır. Gruptan dışlanma fert için psikolojik açıdan en ağır cezadır. Fert

⁸ Bu konuda bkz. Selmin Evrim, *Rol Sorununa Giriş*, İstanbul 1972.

terkedilmişlik duygusuna kapılabilir. Zira insan toplumsal bir varlıktır ve yalnız yaşaması imkansız veya çok güçtür.

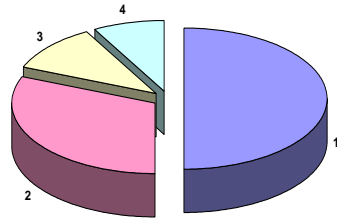
Yukarıdaki izahlardan da anlaşılacağı üzere günümüzde arkadaş grubu aileden daha etkili konumdadır. Dolayısıyla çocuğun arkadaş grubunun oluşmasında aileler çok hassas davranmalıdırlar. Zira ailede verilen kültürle arkadaş grubunun davranış normları birbirleriyle mütenekez olmamalıdır.

Genelde arkadaşın ne denli önemli olduğu bilinen bir gerçektir. “Üzüm üzüme bakarak kararır. Kazan yanına varma karası bulaşır. Kır atın yanında duran ya yeminden ya huyundan kapar.”⁹ vb. atasözlerimiz de konumuzun önemini anlatması açısından bir hayli dikkat çekici olsa gerek.

Emniyet Genel Müdürlüğü Narkotik Daire Başkanlığı'nın raporuna göre uyuşturucuya başlama sebepleri içinde %50 ile arkadaş birinci sırada yer almaktadır (*Bkz. Şekil 9*).

Ebeveynlerin çocuklarına güzel bir arkadaş grubu oluşturmasına yardımcı olmak adına:

- a. Ahlakî açıdan temiz bir semtte oturmaları;
- b. Çocuklarını gönderdikleri okulu ve çocuklarının öğretmenini dikkatlice seçmeleri;
- c. Çocuklarının arkadaşlık kurlmalarını istedikleri çocukların aileleri ile dostluk kurlmaları ve ailece görüşmeye çalışmaları gibi konularda çok hassas davranmaları gerekir.

1. % 50 Arkadaş
2. % 31 Merak
3. % 11 Problem
4. % 8 Eğlence

ŞEKİL 9

⁹ Hız. Hilmi Soykut, *Türk Atalar Sözü Hazinesi*, İstanbul 1974.

Merak: Denerim, bırakırım anlayışı... Fakat bilinmesi gerekir ki bir veya iki deneme genci belki de dönüşü olmayan bir yola sokacaktır. Uyuşturucunun deneme yanılmasının olmayacağı gençlere ve bütün insanlara iyice anlatılmalıdır.

Moda: Buna çevreye uyma gayretkeşliği de denebilir. Şahsiyetini bilgisi, karakteri, ahlaki, sosyal statüsü ve başarısı ile oluşturamamış insanlar toplumda itibar görmenin yegane yolunun moda uymak olduğunu zannedebilirler. Dolayısıyla çok kısa bir sürede eskiyip değiştirilecek olan, şekilden davranışa kadar, moda uymayı zaruret gibi görmek şahsiyet açısından olgunlaşmamanın bir tezahürüdür.¹⁰ Bu ifadelerimizden moda uymanın tamamen yanlış olduğunu söylediğimiz zannedilmemelidir. Ancak hayat tarzını yalnız moda ile özdeşleştirmenin yanlış olduğunu veya moda karşısında iradesini kullanamayıp, iradesine modanın ipotek koymasına izin vermenin bir eksiklik olduğunu ifade etmek istiyoruz. Zira hiçbir şey ne tamamen iyidir ve ne de tamamen kötüdür. Özetle burada vurgulamak istediğimiz şey; kişinin hayatını tamamen moda endekslemesinin yanlış olduğudur. Bir de şunu belirtmek gerekir ki gerçek moda ile moda diye sunulan bir çok zararlı davranış, tarz ve alışkanlıkları birbirinden ayırmak gerekir. Magazin gazetelerinde ve televizyonların paparazi programlarında sunulan ve moda diye lanse edilen hayat tarzının gerçek moda ile hiçbir alakası olmadığı gibi söz konusu hayat tarzları aslında dejenere olmuş, insanlık adına insanlık ayıbı olan yaşantıdan başkası değildir. Çocuklarımıza idol gibi sunulan ve davranışları modaymış gibi algılanan bir takım kişilerin sık sık kokain partisi yaparken yakalanmaları veya evlerinde yapılan aramalarda uyuşturucu bulunması, uyuşturuculara kuryelik yapmaları gibi konular yukarıda ifade etmeye çalıştığımız fikrimizin isbatı sadedindeki olaylardır.

Aile Yapısındaki Bozukluklar ve Geçimsizlikler: Aile, insanoğlunun tarih boyunca kurduğu ve sosyolojik açıdan en mükemmel bir kurumdur denilebilir. Tarihin hiçbir devrinde insanlar sürüler halinde yaşamamıştır. Bazıları istisna tutulursa sosyologların büyük çoğunluğu

¹⁰ Recep Doksat, *Psikopatolojiye Giriş*, Adana 1975, s. 148.

bu görüştedir.¹¹ Zira toplumların, devletlerin, kültürlerin ve medeniyetlerin temeli ve devamı aile kurumunun varlığına ve sağlamlığına bağlıdır.

Aile, bir erkekle bir dişinin, toplumun tasvip ettiği kurallara göre bir araya geldiği, kurulması veya dağılması hukukça tespit edilmiş olan¹², cinsin devamı, psikolojik tatmin ve kültürün intikali için vazgeçilemeyen¹³ aynı zamanda iktisadî dayanışma ve yardımlaşmanın ötesinde duygularla gerçekleşen, toplumun en temel birimi olan sosyal bir müessesedir.

Çocuk dünyaya geldiğinde ilk sosyal çevresi ailesidir. Aile içerisinde çocuk anadilini öğrenerek, kültürünü yaşayarak, aile üyeleri ile yardımlaşarak, onlarla dayanışma içerisine girerek, sevilerek, severek büyür.

Şayet aile huzurlu ve geçimli değilse, devamlı münakaşa yapılıyorsa, kavga varsa çocuk psikolojik açıdan dengesiz, kendine güveni olmayan, içe dönük bir tip olabilir. Böyle ailelerin çocukları büyüdüklerinde çoğunlukla topluma uyum sağlayamayan ve suç işleyen, uyuşturucu kullanan çocuklardan olur.¹⁴

Yukarıdaki özelliklerle birlikte şayet aileler parçalanmışsa ve ayrılan eşler çocuklarını birbirlerine karşı silah olarak kullanırlarsa bu yavruların uyuşturucuya başlamaları kuvvetle muhtemeldir.

Bütün bunların yanı sıra hiçbir huzursuzluk olmasa bile aile içinden bir üye tarafından çocuğa uyuşturucu madde verilme oranı oldukça sıktır. AMATEM'in Özel Okullar Birliđi ile birlikte 1997 yılında yaptıkları anketin verilerine göre ağabeyinin veya ablasının veyahut anne veya babasının teşvikiyle uyuşturucuya başlayanların oranı %43.9 olarak tespit edilmiştir ki bu bir hayli yüksek bir orandır.¹⁵ Tabii ki bilgisizlik ve entellektüel olmanın şartı gibi yanlış bir algılamanın sonucu olan bu hatalı davranış ailelerin bilinçlendirilmesi ile düzelebilir.

¹¹ Hans Freyer, *Sosyolojiye Giriş*, ter. N. Abadan, Ankara 1963, s. 219-232.

¹² Z. Fahri Fındıkoğlu, *Hukuk Sosyolojisi*, İstanbul 1958, s. 107.

¹³ Mustafa E. Erkal, *Sosyoloji*, İstanbul 1983, s. 68.

¹⁴ *Zig ziglar, Olumsuz Bir dünyada Olumlu Çocuklar Yetiştirmek*, ter. Özlem Suer, İstanbul 1998, s. 223-248.

¹⁵ AMATEM, *Gençlik Anketi*, İstanbul 1997, s. 19.

Eğitimdeki Yetersizlik ve Eksiklikler: Günümüzde okullardaki eğitim ve öğretim programları, uygulamada sadece bilgi vermeye yöneliktir. Bilgi vermeye yönelik olmak da başlı başına bir eksiklik. Nitekim yeni bilgiler o kadar hızla çoğalmakta ki hemen hemen yetişmek imkansızlaşmakta. Bu durumda okullarda çocuklara bilgi vermek yerine bilgiyi nerede ve nasıl bulacaklarını ve buldukları bilgiyi nerede, ne kadar, nasıl ve ne zaman kullanılacakları demek olan metodoloji öğretmek yerinde olur kanaatindeyiz. Elbette ki temel bilgileri verdikten sonra, asıl konumuz okullardaki program ve öğretim meselesi olmadığından bu kadar değinmekle yetinip asıl konumuz olan eğitimdeki eksikliğe geçmek istiyoruz.

Eğitmeye çalıştığınız öğrencilerin doğru, çabuk ve isabetli karar vermek demek olan iradelerini; haz ve elem kanununa uygun duygularını; iyi ve doğru düşünmek, düşünceyi tenkit süzgecinden geçirmek ve bencillikten kurtulmak manasında zihinlerini de eğitmek ve buna uygun programlar tatbik etmek yani pedagojik yönden de eğitim faaliyetini sürdürmek gerekir.¹⁶

Yetişmekte olan nesillere tarihlerini, dillerini, dinlerini kısaca kültürlerini öğretmek demek olan sosyolojik açıdan eğitim ihmal edilmelelidir. Bu konudaki ihmalemizin başında kültürümüzün temel taşlarından olan lisanımız gelmektedir. Maalesef lisanımız tahrip ve tahrif edilmekte ve buna ciddî bir tedbir alınmamaktadır. İş yerlerinin isimlerinden günlük konuşmalarımıza kadar her alanda yabancı kelimeler boy göstermekte ve hatta yabancı kelimelerle konuşmak meziyet gibi algılanmaktadır.¹⁷

Zihnimizdeki düşüncelerimizi kelimelerle ifade eder, aramızdaki iletişimi onunla sağlar ve hatta adalet, nizam ve hukuku kelimelerle anlatırız. Kelimeler ve kavramlar tahrip edilirse nizam-intizam, hukuk ve adalet de bozulur.

Lisanın bozulması ile birlikte tarih öğretilemez ve millî tarih şuuru verilmez olur. Dili, dini ve tarihi iyi öğretilemeyen şahısların idealleri ve hedefleri ya olmaz veya olması gerektiği kadar olmaz. Bu durumda fert basit hedefler ve ideolojilere esir olur. Karşılaştığı küçük engeller karşı-

¹⁶ Osman Sezgin, *Üçüncü Neslin Eğitimi*, Ankara 1991, s. 13-24.

¹⁷ Mehmet Kaplan, *Kültür ve Dil*, İstanbul 1985, s. 186.

sında mukavemet edemez ve yenilgiye uğrar. Ümitsiz, kendine güveni olmayan, zayıf iradeli kimse olur.

Dil, din ve millî tarih şuuruna ermeyen ve dolayısıyla idealleri ve hedefleri oluşmayan ve bunun neticesi olarak da iradesi, duygusu ve zihnî muhtevası gelişemeyen fertler uyuşturucunun tuzağına kolayca düşebildikleri gibi uyuşturucudan medet bile umabilirler. O halde okullar bilgi vermenin yanı sıra eğitimin pedagojik ve sosyolojik yönünü ihmal etmemeliler.

Yukarda bahsetmeye çalıştığımız hususlar MET Kanunu'nun emridir. Ne var ki kanunun emri olsa bile uygulamada çok ciddî ihmaller ve eksiklikler vardır. Meselâ, anadille eğitim anayasanın emri olmasına rağmen, yabancı lisanla eğitim yapılmakta ve hatta iltifata mazhar olmakta olduğu gibi!¹⁸

İçkili Yıl Sonu Eğlenceleri ve Yaş Günü Kutlamaları: Okullarda yıl sonu baloları veya mezuniyet günleri adı altında yapılan faaliyetlerde içki ve sigara gibi uyuşturucu madde ihtiva eden içecekler uyuşturucu kullanmada ilk basamağı oluşturmaktadır.

Söz konusu kutlamalarda alkol ve sigara kullanımı alenen yapılmakta ve öğretmenler ile yöneticiler bu hususu anlayışlı öğretmen ve yönetici mantığı ile hoş karşılamaktadırlar. Hatta bahis mevzuu eğlence programlarında alkol alma öyle bir aleniyet ve meşruiyet kazanıyor ki davetiyelerinde bile içki ücretsiz veya sınırsız gibi ifadeler yazılabilmektedir.

Genetik Yapının Maddeye Yatkınlığı: Genetik yapı uyuşturucu madde kullanmaya yatkın olabilir. Ancak güçlü bir irade, yüksek idaeler ve psikolojik yardım vasıtasıyla bunun üstesinden gelinmektedir. Nitekim bu tip vakalar istisna denilecek kadar azdır.

Bir Gencin Uyuşturucu Bağımlısı Olduğu Nasıl Anlaşılabilir:

Yukarıda önemini, yayılma hızını ve oranını anlatmaya çalıştığımız uyuşturucu bağımlısı olma hususunda hiç kimsenin çocuğu kesin bir emniyet içerisinde olamaz. O halde bütün aileler bu

¹⁸ Bu konuda bkz. Oktay Sinanoğlu, *Türkçe*, Hrz. M. Turgay Tüfekçioğlu, Bursa, ts., s. 166.

konuda fevkalade dikkatli ve uyanık olmak, çocukları ile çok iyi bir iletişim kurmak ve onları anlamaya çalışmak mecburiyetindedir.

Ne var ki bütün dikkatlere rağmen bağımlı kimselerde olan özellikleri bilmeden, çok dikkat de fazla bir işe yaramayabilir. O halde bir uyuşturucu bağımlısında ne gibi özellikler bulunabilir? Şimdi bu sorunun cevabını vermeye çalışalım.

Şayet çocuk:

- Eve zamanında gelmemeye ve bu geç kalmalara yalan bahaneler uydurmaya başlarsa;
- Sakin bir kişi olarak tanıdığınız çocuk aniden sinirli veya aşırı vurdum duymaz, umursamaz, hiçbir şeyle ilgilenmez kişiliğe bürünmüşse;
- Çocuğunuz okuldan kaçmaya başlamış ise;
- Eski arkadaşları ile görüşmemeye başlamış ve kendinden büyük yeni arkadaşlar edinmişse;
- Teninde, bilhassa damarların satha yaklaştığı yerlerde su toplanmasını andıran iltihaplar oluşmuşsa;
- Göz bebeklerinin ebadı değişmişse;
- Gözünün beyaz kısmı ile derisinin rengi sarımtıraklaşmışsa;
- Cilt üzerinde mor ve siyah iğne yerleri-ki bunlar ekseriyetle kollarda, ellerin üstünde ve bacaklarda görülür ve aynı zamanda iğne yapıldığının işaretidir - varsa;
- Çocuk veya genç oturduğu yerde gözlerini boşluğa dikiyorsa ki buna bağımlılar dalga geçme diyorlar;
- Çocuk veya genç dört-beş saat aralıklarla ortadan kayboluyorsa;
- Uyuşukluk, uykulu olma hali, bilhassa aynı zamanda kaşıntı varmış gibi vücudu kaşıma eğilimi varsa;
- Enjekte zamanı yaklaşınca gözlerin sulanması, burun akması, ağrı, kaşıntı, esnemeler, göz bebeklerinin büyümesi gibi emareler önemli ip uçlarıdır.

Uyuşturucu Kullandığından Şüphelenilen Veya Anlaşılan Şahsa Karşı Yapılacaklar:

Uyuşturucu bağımlısı (müptelası) bir şahsa karşı yapılacakları belirtmeden önce genel alınması gereken tedbirlerden bahsetmek

konunun çok boyutlu olması münasebetiyle uygun olacaktır kanaatindeyiz. Zira her zaman bilmek ve belirtmek gerekir ki ne tek başına toplum ve ne de tek başına fert yegane önemli sayılamaz. Fert ve toplum her ikisi de miktarlarınca önemlidir ve birini diğerine tercih etmek yerine her ikisine de önem vermek daha uygun olur kanaatindeyiz.

Uyuşturucu madde bağımlılığını (iptilasını) önlemek için toplumca alınabilecek çeşitli tedbirler vardır. Ancak bu tedbirleri sadece uyuşturucu maddelere aitmiş gibi algılamamak gerekir. Zira sigara ve alkol uyuşturucuya başlamada çok önemli birer basamak teşkil etmektedir. Dolayısıyla sigara, alkol ve uyuşturucu ile topyekûn mücadele etmek gerekir. Bu konudaki görev devletten başlar, toplumsal (içtimai) kurum ve kuruluşlara, aileye ve ferde kadar uzanır.

Zorlayıcı tedbirlerin başarısı pek yoktur. 1878'de Kanada'da 1919-1934 yıllarında ABD'de konulan alkol yasakları sonuçsuz kalmış, Osmanlı Devleti'nde Sultan IV. Murat'ın tütün ve içki yasağı kendisinden sonra kalkmıştır.¹⁹ Günümüz Türkiye'sinde ise her ne kadar Türk Ceza Kanunu'nun 403 ve 404. maddeleri ile uyuşturucu kullanma, satma ve imal etme yasaklanmışsa da beklenen başarının elde edilemediği anket neticeleri ve alan araştırmalarının sonuçları ile birlikte narkotik polisinin yayımlamış olduğu yıllık raporlardan anlaşılabilir.

Tedbirler konusunda, a) Ebeveynlere b) Eğitimciler c) Hekimlere d) Siyasal müesseselere ve idarecilere düşen görevler vardır. Ebeveynlere, eğitimciler ve idarecilere düşen görevler uyuşturucuya iptila olmadan öncedir. Hekimlere düşen görev ise daha ziyade uyuşturucu müptelası olduktan sonradır. Hekimler kronik bağımlı olmaya meyyal kişilerin erken teşhisi ve tedavisini yapabilirler. Ayrıca bağımlı olma riski ile karşı karşıya bulunanların tespiti ve koruması yapılabilir. Ailesinde, özellikle anne ve babasında uyuşturucu bağımlısı bulunanlar, yıkılmış veya parçalanmış ailelerden ve kültürel boşluk içinde bulunan ailelerden gelenler, ruhî ve cinsî gelişme dönemlerini başarılı bir şekilde geçirmeden ergenlik dönemine girenler, önemli ve sürekli psikolojik meseleleri olanlar, toplumsal stresi kaldıramayanlar bu riski taşıyanlardır denebilir.

¹⁹ Özcan Köknel, *Kişilik*, İstanbul 1982, s. 302.

Toplum olarak alabileceğimiz diğer tedbirleri şöyle sayabiliriz:

Zararlı maddelerle mücadele için resmî ve özel kuruluşlar arasında iş bölümü yapılarak daha tesirli bir faaliyet programının yürütülmesi gerekmektedir. Çeşitli dispanser, sağlık ocağı, öğrenci yurtları, lokal gibi yerlerde sigara ve alkol kullanımı daha disipline edilmelidir, hatta tren, otobüs vs. gibi ulaşım vasıtalarında sigara içilen ve içilmeyen kısımlarla ilgili kanun tam anlamıyla uygulanmalıdır.

Basın organlarınca art arda yürütülecek kampanyalar süresince periyodik olarak yayınlanacak sağlık sayfalarında zararlı maddeler hakkında geniş halk kitlelerine hitap edici tarzda aydınlatıcı bilgiler verilmelidir. Bu kampanyaya radyo ve televizyon da katılmalıdır. Sigara reklamı yapılmamalı, hatta zararları konusunda etkileyici yayınlar yapılmalıdır.

Tekelin ürettiği sigaraların ve alkollü içkilerin nikotin ve alkol oranı düşürülmeli, ya da her dereceden üretilmiş çeşitleri bulundurulmalı, alıcıya tercih imkanı sağlanarak tamamen terk etmenin yolları açılmalıdır. Buna ilaveten satışı serbest olan alkollü içkilerle sigaranın alım satımı bazı esaslara bağlanmalı, denetim tam anlamıyla işletilmelidir.

Özellikle alkolün ve uyuşturucuların doğurduğu zararlar itibariyle yeni kanunî düzenlemelere gidilmeli, bunları kullananların sorumlulukları ağırlaştırılmalı, böyleleri gerekirse meslekten men edilmeli, alkollü içkilerden daha fazla vergi alınmalıdır.

Zararlı maddelerin ve bilhassa uyuşturucu madde kaçakçılığı ile mücadele de önemli bir tedbirdir. Bu mücadele birinci derecede devletin görevi olmakla beraber, başarıya ulaşılmasında halkın destek ve yardımı şarttır. Türkiye milletler arası bir kaçakçılık güzergahının üzerinde bulunmaktadır. Bu durum Türkiye'deki uyuşturucu ile mücadeleyi zorlaştıran başlıca sebeplerden birisidir.

Yukarıda ifade edilmeye çalışılan tedbirlere rağmen uyuşturucu müptelası kişilerin giderek artması neticesinde her an bağımlı olmuş bir yakınımız veya kimse ile karşılaşmamız kuvvetle muhtemeldir. Bu durumda yapmamız gerekenleri ise şöyle sıralayabiliriz:

- İlk iş paniğe kapılmamaktır.
- Uyuşturucu kullanan şahıs, çocuk veya gençle dostça konuşulmalı ve anlamaya çalışmalıdır.

- Bağımlı, ikna edilerek derhal bir psikolog ve psikiyatristten yardım istenmelidir.
- Bağımlının, iradesini, ideallerini güçlendirecek faaliyetlere yönelmesi temin edilmelidir.

“DRUGS AND YOUTH”

Abstract

What bound the world is the danger of drugs. There exist some powers working politicaly, socially, economically, and educationally to make the youth drug addicted. Whereas, the youth is the future for the nation and the state. Therefore, it is to say that educating the youth carefully will make the future secure. Social foundations are obliged to protect the youth from drugs. On the other hand, individual's psychological state and education are very important.

Starting from the family many social foundations such as Ministry of Education, Police Department, Ministry of Health, and so on fall upon some important duties.

Keywords

Family, addicted, youth, ideal, will, drugs.

